

Az áldozat — az Arizonában

A fémketrecben rabok feszülnek egymás hátához. Darcóruhájukat, fáradt testüket vakító fény világítja meg. Dialógusukból kiderül, Márk evangélista és egy csavargó vitázik az élet nagy kérdéseiről. Krisztus után 71-et jelez a naptár. A darabot 1973-ban írta **Eörsi István**. Az ősbemutató október 10-én lesz az *Arizona Színház* stúdiójában.

— Miért éppen most kerül először a közönség elé a darab? — kérdezem **Eörsi Istvántól**.

— Hol a darabot tiltották le, hol engem. Egykor *Várkonyi Zoltán* azt ígérte, ha kijön a kórházból, nekiülünk a közös munkának. Soha többé nem láttam. Ma egyébként valószínűleg másról szól *Az áldozat*, mint amikor írtam. Majd húsz évvel ezelőtt az foglalkoztatott, hogy ahhoz, hogy a marxizmust megmentsék, hirdetőinek meg kell hamisítania azt. Izgatott, hogy az értelmiség választút elé került. Ez a darab — több más munkámhoz hasonlóan — a hűség dilemmáit és buktatóit járja körül. Olyan erkölcsi kérdéseket feszeget, amelyekre fiatal korom óta keresem a választ. Hogyan maradhatunk hűek eszményeinkhez, ha a valóság nem óhajt harmonizálni velük? Mi az, ami feláldozandó és mi az, ami feláldozható belőlük. A vizes bort hígítva mikor következik be az pillanat, amikor már csak boros vízről beszélhetünk? És főként hogyan maradhatunk hűek önmagunkhoz korszakok fordulóján, amikor minden változást ígér és változással fenyeget? Választ nem tudok adni magam sem. A

Székhelyi József

Tapolcsányi Eva felvétele

néző a lehetséges kis számú variációk közül a saját lelkiismerete, erkölcsi-etikai érzékére hagyatkozva választhat.

— *Szándékosan távolartotta magát eddig a próbától?*

— Szó sincs róla, sűrű volt a programom mostanában. *Bécsben* jártam egy írói esten, *Szlovéniában* írótalálkozóon vettem részt, *Berlinben* dolgoztam, mert ott tudok igazán írni, és végül *Frankfurtban* voltam a nemzetközi könyvvásáron. A próbát most néztem először. A dramaturgiai kiigazításokat elvégeztem, amikor *Valló Péter* rendező jelezte, megcsinálja a darabot. Úgy látom, komoly elemzés előzte meg a színpadi játékokat. Ez jól érzékelhető a színészek alakításán. Olyan intellektusokat reprezentálnak, mint amilyent vártam.

A kétrészes játék csavargója *Kézdy György*, Márk

evangélista *Székhelyi József*: — Olyan légkörben próbáltunk, ahogyan mindig is szerettem volna. A szerep elűt a közelmúltban játszottakétól, élvezem különlegességét. Tudom, hogy a nézőközönség soraiban speciális érdeklődésű emberek ülnek majd. Az az értelmiségi réteg jön majd el, akit ez a filozófiai mélységű darab érdekel. Holott az emberiséghez szól. Úgyhogy másoknak is itt a helyük. A szerzővel találkozni — mit mondjak — ritkán adatik meg. Mert alig van mai magyar dráma színházainkban. Ha a sztereotip kérdést feltenné most nekem: hogy vagyok, csak azt válaszolhatom, remekül érzem magam. Rövidesen próbálok majd *Taub Jánossal*, akivel eddig még sohasem hozott össze a sors. Egy flamand szerző *Vörös mágia* című művét adjuk majd elő az Arizonában.

Várhegyi Andrea